

[Pia Kjærsgaard]

Fru Margrete Auken har selvfølgelig også sin lidt specielle måde at give tilsagn til et forslag fra Fremskridtspartiet på, men jeg er da glad for tilsagnet, vil jeg da godt understrege. Jeg vil også godt understrege, at jeg er faktisk glad for, at der er temmelig mange glade idioter i dette land. Jeg kunne forestille mig, at justitsministeren måske var en af dem; der kunne måske stå »Lov og pligt« på justitsministerens nummerplade. På min kunne der stå »Pias dyt«, og på fru Margrete Aukens kunne der måske stå »Margrete den Tredje«, og hvis det bliver lidt for langt, kan fru Margrete Auken jo nøjes med »Maggie«, det giver sådan lidt tilknytning til England, som også har indført disse frivillige ønskenummerplader.

Men hovedformålet er, at forslaget bliver gennemført, og det kan jeg så forvente at man vil gøre fra justitsministerens side på den ene eller den anden måde. Jeg havde meget gerne set, at det var Fremskridtspartiets forslag, som blev gennemført. At forslaget tilsyneladende bliver gennemført, at befolkningen får lov at vælge deres egne nummerplader, synes jeg er positivt. Jeg siger tak for en meget velvillig behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 68:

Forslag til folketsbetslutning om en frivillig sabbatordning.

Af Stillinger (SF) m.fl.

(Fremsat 16/2 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

SF fremsætter på ny sit forslag om en frivillig sabbatordning. Vi har drøftet den samme sag i den samme skikkelse i 1983, 1984 og i 1988, og i den tid er kun talmaterialet og enkelte smårettelser i bemærkningerne blevet fornyet, før den gamle kending igen dukker op på Folketingets bord.

Jeg vil med helt samme forudsigelighed, som SF fremsætter sit forslag med, afvise det med den samme begrundelse, som jeg plejer at anvende, nemlig at frivillige sabbatordninger er noget, der i givet fald må aftales frivilligt mellem parterne på arbejdsmarkedet. Jeg vil understrege, at regeringen ikke mener, at der skal bindes arbejdsløshedsdagpenge i sådanne ordninger.

Og så mener vi i øvrigt – overskriften til trods – at det er så som så med frivilligheden. Den gælder jo kun for lønmodtagerne. I henhold til forslaget skal arbejdsgiverne derimod forpligtes. De skal give frihed til orlov, og de skal genbesætte stillingerne. Så det er det, man kan kalde en ensidig frivillighed.

Vi kan ej heller denne gang støtte forslaget. Vi afviser det.

Hans Strunge (S):

Det er ikke længe siden, som også arbejdsministeren var inde på, at forslaget sidst har været debatteret. Jeg skal kort meddele, at Socialdemokratiet, som vi også var det dengang, fortsat er positive over for forslaget.

Jeg vil også understrege, at vi har den holdning set i relation til andre gode forslag, først og fremmest betalt frihed til uddannelse, at dem prioriterer vi højere. Både af hensyn til den enkelte og sandelig også af hensyn til samfundet mener vi, at det må komme i første række.

Vi har også den holdning, at der i det forslag, som SF her fremsætter, er en skævhed i, hvem der vil benytte sig af forslaget. Vi tror, at forslaget i første række vil være attraktivt for dem, som har den bedste udgangsposition. Her tænker jeg ikke mindst på de grupper, der har en højere uddannelse. Men alt taget i betragtning er vi parat til at deltage positivt i udvalgsarbejdet.

Else Theill Sørensen (KF):

SF's forslag går bl.a. ud på at give de ansatte *ret* til et sabbatår hvert 7. år, således at de har *krav* på at komme tilbage til samme job, og således at arbejdsgiveren er *forpligtet* til at genbesætte den stilling, der er blevet ledig. Jeg håber, mine underretninger kunne høres.

Det er godt og positivt, når der med rettigheder følger pligter, men når den ene part har rettighederne og den anden har pligterne, så er der noget helt galt. Det vil for Det Konservative Folkeparti være nok til at afvise forslaget.

Alligevel vil jeg da godt pege på nogle få af de mange ting, der viser, at det er helt urealistisk at gennemføre forslaget: Der er ikke mulighed for, at alle kan benytte sig af ordningen, det ville kræve en arbejdsløshed på ca. 14 pct. Men der er heller ikke mulighed for, at bare f.eks. halvdelen af arbejdsstyrken kan benytte sig af den. Det er jo nemlig sådan, at den ledighed på ca. 10 pct., vi har – det, som i forslagets bemærkninger kaldes en kvart million ledige par hænder – ikke består af en kvart million mennesker, som er fuldtidsledige, og som bare kan træde ind i job. Faktisk var der i 1988 kun 82.000, som var ledige i mere end 80 pct. af tiden.

Dertil kommer, at ledigheden er meget ulige fordelt på de forskellige faggrupper. Det vil derfor i mange, mange tilfælde være helt umuligt at genbesætte en stilling, der er blevet ledig, fordi en ansat har ønsket et sabbatår. Hvad skal så den forpligtede arbejdsgiver gøre, hvis der ikke er nogen, der kan tage jobbet?

Det, vi har brug for, er efter Det Konservative Folkepartis mening en stramning af rådighedsbegrebet og ikke en nedsættelse til seks syvendedels rådighed.

Jørgen Winther (V):

Forslaget er fremsat tidligere af SF, så vidt jeg husker fem gange. Da tiden er fremskredet, skal jeg på Venstres vegne bare sige, at vi har samme holdning som tidligere.

Aage Brusgaard (FP):

Fremskridtspartiet er selvfølgelig altid positiv over for lovtiltag. Fremskridtspartiet er også positiv over for, at lønmodtagere og selvstændige kan indgå aftale om et sabbatår eller friår, 6 måneder eller 3 år, ligesom de nu kan blive enige om det.

Det har altid været Fremskridtspartiets politik, at vi ynder friheden. Og det kan jo lade sig gøre, hvis den større personlige frihed, som Fremskridtspartiet har kæmpet for i 15 år, blev indført, bl.a. ved at vi hævede den skattefri bundgrænse og helt afviklede indkomstsatten. Derved får hver enkelt familie større rådighed over de penge, de tjener. De kan altså selv vælge, om de vil sætte sig i så store udgifter, at det er nødvendigt med to lønindtægter, eller de vil sætte sig i lidt færre udgifter, så én lønindtægt kan klare familiens udgifter.

Princippet at lønmodtager og arbejdsgiver selv kan indrette sig, som de vil, og dermed bevilge et halvt sabbatår eller tre sabbatår, er vi positive over for. Det, vi er negative over for, er, at der står i forslaget, at det offentlige eller den private skal holde en plads åben i et helt år. Det er vi negative over for. Vi er selvfølgelig absolut også negative over for, at der står i lovforslaget, at skatteyderne skal tvinges til at betale til andres frivillige sabbatår.

Derfor skal det være helt klart, at Fremskridtspartiet ikke mener, det er et forslag som dette, Danmark har brug for. Der skal helt andre midler til, hvis vores økonomiske situation skal rettes op. Det er en ting, vi kan snakke om, når Danmarks gæld er afviklet.

Når vi derfor skal til endelig afstemning om SF's forslag, vil Fremskridtspartiets finger pege nedefter.

Jørgen Estrup (RV):

Genkendelsens glæde er stor, og jeg håber, at SF's ordfører kan dele min glæde ved at se forslaget og også dele glæden over mit svar, for det vil være det samme som for et år siden. Vi kan fortsat ikke støtte beslutningsforslaget. Vi synes, at sabbatordninger er en god og fornuftig ting, men det er noget, man bør prioritere højere i forbindelse med overenskomstforhandlingerne, fordi på den måde er man sikker på, at det både bliver indpasset i de arbejdsforhold, der er, og at man samtidig får en finansiering af ordningen.

Jeg kunne måske godt have undværet nogle af bemærkningerne, specielt den, hvor man endnu en gang citerer, at arbejdsmængden er konstant. Jeg har ikke megen sympati for den betragtning. Jeg synes, den er for defaitistisk. Jeg tror godt, at man kan gøre en hel del for at ændre antallet af arbejdspladser i landet, og jeg

[Jørgen Estrup]

synes, det i høj grad er det, vi bør bestræbe os på.

Men forslaget som sådant ser vi ingen ændringer i fra sidste gang, og derfor vil vi også afvise det.

Jette Pors (CD):

SF's tanker om en frivillig sabbatordning har været nævnt før og har været drøftet her i Tinget op til fem gange, kan jeg forstå, selv om forslagen ikke har været helt identiske.

Selve intentionen om en frivillig sabbatordning lyder meget positivt, og det er vel også det, CD's tidligere socialminister har givet udtryk for i forbindelse med specielt børnefamiliernes situation. Men måden, SF foreslår en sådan ordning organiseret på, har CD vist ikke udtalt sig om, og jeg har altså lidt svært ved at se, at det kan være udgiftsneutralt.

Jeg vil ikke absolut sige, at forslaget er overflødig, men hvis det skal være frivilligt og inden for det nuværende arbejdsmarkedssystem, hvorfor så ikke sige, at det er et spørgsmål for arbejdsmarkedets parter?

Vi vil i udvalget forsøge at se de positive sider ved forslaget, men vi er meget skeptiske over for, om det hænger sammen, og om det overhovedet vil kunne fungere.

Glønborg (KRF):

Jeg har også min ordførertale fra den 15. januar 1988, og den kunne jeg have lyst til at læse op, men det skal jeg spare forsamlingen for. Det er vist også imod forretningsordenen at anvende så længe citater.

Kristeligt Folkeparti har naturligvis stadig væk – som vi sagde sidst – sympati for hovedtanken i forslaget, men vi er ikke tilfreds med måden, det er stillet op på.

Det sagde vi også for et år siden. Dengang gav SF's ordfører, hr. Tommy Dinesen, udtryk for, at det var da interessant, at vi havde sådanne synspunkter, og måske skulle vi næste gang, forslaget skulle fremsættes, gå sammen om at finde en bedre opstilling. Vi har ikke i Kristeligt Folkeparti fået nogen henvendelse fra Socialistisk Folkeparti, og derfor fremstår forslaget altså ligesom sidst, og vi må selvfølgelig ligesom sidst sige, at dette kan vi ikke bruge, selv om vi har sympati for tanken.

Andre ordførere har været inde på de indvendinger, som vi også vil rejse: Det er ensidigt,

det er arbejdstagernes rettigheder, og der er praktisk talt ikke taget hensyn til, at arbejdsgivere også skal have deres virksomheder til at køre – og det skal de jo nu engang, for ellers bliver der slet ingen virksomheder at holde sabbat fra.

Nu ved jeg godt, at der også tales om de offentligt ansatte, og dem er der stadig væk mange af, men vi har også fundet ud af, at det offentlige som arbejdsgiver kan få nogle vanskeligheder, hvis man ikke tager hensyn til, at det offentlige også skal have tingene til at løbe rundt.

Jeg vil alligevel sige, at vi kan godt lide tanken om, at man i en virksomhed lavede en frivillig turnusordning, sådan at man kunne blive enig om, at der var en mulighed for at samle ferie sammen, hvis vi kunne kalde det sådan. Vi kunne også godt lide, at der blev muligheder for dem, der havde gået arbejdsløse i lang tid, for at komme i arbejde i en virksomhed, mens andre så gik udenfor og sagde: Nu holder vi fri et stykke tid.

Hvis vi kunne få strikket en ordning sammen, som både arbejdsgivere, arbejdstagere og samfundet havde glæde af, hvorfor skulle vi så ikke gøre det? Sidste gang foreslog vi, at man tog det op i forbindelse med næste omgang trepartsforhandlinger.

Jeg er født optimist, og derfor kunne jeg forestille mig, at næste gang, forslaget skal fremsættes, sætter SF og Kristeligt Folkeparti og måske arbejdsministeren sig sammen og prøver, om vi kunne komme med et lille idéoplæg, som vi kunne få trykt både i Fagbladet og i Arbejdsgiveren som en tanke, man kunne overveje. Så kunne vi måske få noget ud af det. Jeg tror nok, at SF må erkende, at den model, der er strikket sammen her, kan man heller ikke denne gang få flertal for.

Stillinger (SF):

Allerførst tak til ordførerne for de forskellige partier. Måske mest tak til Kristeligt Folkeparti, som var meget positivt. Så kan jeg sige, at SF er også født optimist, men det varer mindst 1 år, før vi genfremsætter forslaget. Det kan jeg garantere for.

Men jeg vil godt tage udgangspunkt i den kulturpolitiske debat, vi havde tidligere i dag, hvor kulturministeren undrede sig over, hvorfor oppositionen ikke kom med bud og budska-

[Stillinger]

ber til regeringen om kulturpolitiske ideer, som han sagde. Man fristes næsten til at sige det samme om regeringens og de fleste øvrige borgerlige partiers holdning til dette forslag. Hvorfor er man kun kritisk over for det? Hvorfor ikke prøve at se det, som det er, nemlig et forsøg på at afhjælpe noget af arbejdsløsheden? Hvorfor ikke prøve at opfatte det positivt?

Her er fremsat et beslutningsforslag, som for det første ikke koster ret meget – det koster sandsynligvis slet intet – og for det andet giver det altså en bedre tilværelse for en masse mennesker. Jeg forstår simpelt hen ikke, at man er så negativ.

Jeg vil godt starte med at sige noget til arbejdsministeren: Det er ikke helt det samme forslag, som vi har fremsat de andre gange. Vi har rettet det til i et forsøg på, om man dog ikke kunne se lidt mere positivt på det.

Men at det er arbejdsmarkedets parter, der skal løse dette problem, var den tidligere arbejdsministers argumentation sidste gang, læste jeg. Det er sådan en underlig, lidt bisset måde at sige, at arbejdsmarkedets parter skal ordne det, når det er besværligt for regeringen. Det gør man jo ikke, hvis man ønsker at gribe ind, så griber man ind herfra. Det er ikke usædvanligt, at Folketinget griber ind i arbejdsmarkedets normale procedure, så argumentet holder ikke rigtig, synes jeg. Hvorfor ikke gribe ind i det her? Det kan gavne arbejdsløsheden.

Men jeg vil godt sige både til De Konservativer og Venstres lange, flotte indlæg, at det med rettigheder og pligter er egentlig forbavsende at høre. De ledige har jo ingen rettigheder. De 250.000, vi har i dag, har ingen rettigheder. Arbejdsgiverne har ingen pligt til at ansætte de ledige, vi har i øjeblikket. Det er sådan en underlig rygmarvsholdning, man har fra de borgerlige side. Arbejdsgiverne har alle rettighederne, de ledige har alle pligterne. Hvis man så sagde: Vi vil godt være med til at løse problemet på arbejdsmarkedet netop ved at få de ledige i arbejde. Men det siger man ikke. Man siger det modsatte. Arbejdsgiverne skal sandelig ingen pligter have. Nej, tværtimod. Men de ledige har altså alle pligterne og vil gerne i arbejde, men kan ikke komme det. Her er så fremsat et forslag, som kan afhjælpe noget af arbejdsløsheden, men så siger man straks: Nej uha, så piller vi ved arbejdsgivernes rettigheder. Jeg synes ikke, man kan blive ved med at bruge det argument i hvert tilfælde.

Til Fremskridtspartiet vil jeg sige, at det er underligt, at man ikke vil være med til at betale til andres frivillige sabbat, som det bliver sagt. Man vil gerne være med til at betale til andres ufrivillige sabbat, nemlig til de 250.000 mennesker, som ingen arbejde har. Det har man ikke noget imod, for så holder man dem hen i sløvhed. Prøv at se lidt positivt på det, og prøv at se, at det er et forslag, som måske kunne afhjælpe den arbejdsløshed, vi har i øjeblikket.

Jeg er faktisk lidt ulykkelig over, at der ikke er større forståelse for at lette problemerne for ledige i Danmark. Det er vel desværre et udtryk for den kynisme, der er ved at brede sig ind i Folketinget fra samfundet. Jeg synes, at kynismen afspejler sig her i salen i dag, og jeg synes, det er dybt tragisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlson):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (15/3 89):

Udtræder: Else Winther Andersen (V)

Ny stedf.: Mejdahl (V)

Retsudvalget (18/3 89):

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Nyt medl.: Kirsten Jacobsen (FP)

Forsvarsudvalget (20/3 89):

Udtræder: Birger Christensen (FP)

Nyt medl.: Annette Just (FP)

[Den fg. formand]

Udenrigsudvalget (20/3 89):
Udtræder: Birger Christensen (FP)
Nyt medl.: Annette Just (FP)

Sikkerhedspolitisk Udvalg (20/3 89):
Udtræder: Birger Christensen (FP)
Nyt medl.: Annette Just (FP)

Markedsudvalget (20/3 89):
Udtræder: Birger Christensen (FP)
Nyt medl.: Annette Just (FP)

Det Udenrigspolitiske Nævn (20/3 89):
Udtræder: Birger Christensen (FP)
Nyt medl.: Annette Just (FP)

Christianiaudvalget (18/3 89):
Udtræder: Leif Hermann (SF)
Nyt medl.: Ebba Strange (SF)

Kulturudvalget (22/3 89):
Udtræder: Kofod-Svendsen (KRF)
Nyt medl.: Lysholm Christensen (KRF)

Retsudvalget (28/3 89):
Udtræder: Duetoft (CD)
Nyt stedf.: Jette Pors (CD)

Kommunaludvalget (29/3 89):
Udtræder: Lis Noer Holmberg (CD)
Nyt medl.: Nør Christensen (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen,
torsdag den 30. marts 1989, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til
den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 19.48
